

Valtuutettu Riitta Karjalainen aloite: Valtuustoaloite :Lyhennetyn työajan kokeilu Turun kaupungissa

Aloitteen tekijä: Riitta Karjalainen (kesk.)

Kuusituntinen työpäivä teki 90-luvulla tehdyssä kokeilussa ison ns. tuottavuusloikan, mutta vajaan kolmen vuoden kokeilun jälkeen kuusituntisuus ei juurtunutkaan suomalaiseen työelämään. Kokeilun hyytymiseen oli useita syitä: työnantajien ja työntekijöiden epäluulo ja vastustus, monenlaiset sosiaaliset paineet, pelot palkkatulojen vähenemisestä tai palkkamenojen kasvamisesta, yhteiskunnan eritahtisuus ja kuntapuolella rahoituksen loppuminen. Alkuperäinen ajatus perustui sosiologian professorin Paavo Seppäsen ajatukseen, jonka mukaan tuottavan organisaation tulisi toimia 12 tuntia päivässä kahdeksan tunnin sijaan. 12 tuntia jaettaisiin kahteen kuusituntiseen työvuo-roon. Mallin nimeksi tuli havainnollisesti 6+6.

Kolmisenkymmentä vuotta myöhemmin Euroopan sosiaalirahaston pilottiprojekti "Flexibility through 6-hour shifts" eli "Joustavuutta kuusituntisten työvuo-rojen avulla" testasi 6+6-mallia kuntatasolla Espoossa, Jyväskylässä ja Naantalissa. Kaikkiaan 20 kuntaa osallistui työaikakokeiluun. Yhteensä 1 320 työntekijää lyhensi työviikkonsa keston 30 tuntiin. Samalla 580 uutta työntekijää palkattiin paikkaamaan syntyneitä työvoiman tarvetta. Syntyi työtä ja toisaalta työuupumus hieman hellitti.

Työelämäntutkija ja Jyväskylän yliopiston yliopistolehtori Timo Anttila seurasi aikanaan kokeilua ja sen tuloksia tarkkaan ja teki niistä vuonna 2005 julkaistun väitöskirjan. Lyhennettyyn työaikaan johti monta eri vaikutinta: kuntapuolella enimmäkseen oli laman ja työttömyyden aikana tarve jakaa töitä ja työllistää, yksityisillä lyhentäminen taas palveli tuotannon uudelleen organisoimista ja tuottavuuden kasvattamista. Jotkut yrityksetkin olivat työn jakamisen tiellä, jolla ne pyrkivät torjumaan laman vaikutuksia. Jos kysyntä lopahti, lyhyt työaika merkitsi pienempiä palkkoja tai sitten torjuttiin lomauttamisia ja irtisanomisia.

Lyhyempi työviikko on monien työntekijöiden mieleen. Työajan lyhentäminen pidentää vapaa-aikaa, joten aikaa voidaan antaa enemmän perheelle, ystäville, vapaa-ajan harrastuksille. Pitkä työaika tai työviikko aiheuttaa fyysistä ja henkistä väsymistä, joka siten alentaa tuottavuutta työpäivän tai viikon viimeisillä tunteilla. Työajan lyhentäminen lisää vapaa-aikaa ja parantaa työhyvinvointia. Ensimmäinen asia, joka lyhennyksessä työviikossa kiinnostaa työntekijää, on varmaan se, miten se näkyy vaikuttaa taloudelliseen toimeentuloon, joka tulee selvittää myös kokeilussa.

Turun kaupungin tulee panostaa työntekijöiden työhyvinvointiin kokeilemalla lyhennettyä työaikaa. Kokeilu on varsin hyvä tapa saada tarpeeksi tietoa kokemuksin hyödyistä ja haitoista sekä vaikutuksista toimialoilla. Kokeilu tulee suunnitella yhdessä strategisen HR henkilöstöasiantuntijoiden, henkilöstöjohtajan, henkilöstöpäälliköiden, työsuojelupäällikön, henkilöstöjärjestöjen ja henkilöstön kanssa. Kokeiluajaksi tulee määritellä riittävän pitkä aika, jotta saadaan riittävästi tietoa ja kokemuksia lyhyemmän työajan vaikutuksista. Kokeilu tulee toteuttaa erilaisissa kaupungin yksiköissä, jotta erilaiset kokemukset tulee riittävästi esille työajan lyhentämisessä ja sen vaikutuksista. Esitän, että Turun kaupunki toteuttaa lyhennetyn työajan kokeilun kaupungin eri toimialojen kokeiluun valittavissa toimintayksiköissä.

TURKU

Aloite

2 (2)

Kaupunginvaltuusto

19.4.2021

Karjalainen Riitta (KESK)